

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Perälä, Minna; Jussila, Aino-Liisa

Julkaisun nimi: Sonografian erikoistumisopinnot laajentavat hoitajien työaluetta

Julkaisuvuosi: 2008

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Perälä, M. & Jussila, A.-L. (2008). Sonografian erikoistumisopinnot laajentavat hoitajien työaluetta. *Kättilölehti*, 113 (6), 245-246.

Sonografian erikoistumisopinnot laajentavat hoitajien työaluetta

Minna Perälä & Aino-Liisa Jussila

Ultraäänilaitteiden yleistyminen on tarjonnut äideille mahdollisuuden käydä raskauden aikana ultraäänitutkimuksissa neuvoloissa. Hoitajilta edellytetään ultraääniosaamista.

Valtioneuvoston asetus seulonnoista (1339/2006) velvoittaa kuntia järjestämään ultraäänitutkimuksen ainakin kaksi kertaa raskauden aikana. Ultraäänitutkimuksia tekevät hoitajat tarvitsevat koulutuksen antamaa erikoisosaamista, kiinnostusta toteuttaa ultraäänitutkimuksia ja motivaatiota kehittää omia taitoja.

Suomessa äitiysneuvolat antavat monipuolisen ja laadukkaan hoidon raskaana

oleville. Lähes kaikki naiset käyvät raskauden aikana neuvolassa ja ovat tietoisia siellä annettavista palveluista, kuten sikiötutkimuksista. Hyvä ultraäänilaitteikanta mahdollistaa jo neuvoloissa sikiön kasvun ja voinnin seurannan. Näitä tutkimuksia tähän asti ovat tehneet enimmäkseen lääkärit, mutta lääkäriresurssien vähentyessä on jouduttu jakamaan työpainosta hoitajille. Tämän vuoksi hoitajien työ- ja vastualueet neuvoloissa ja sairaaloissa ovat laajentuneet, joten he tarvitsevat jatkuvaa koulutusta ja kehittymistä omassa työssään.

Kun terveydenhuoltoon saadaan yhä enemmän ultraäänikoulutautunutta henkilöstöä,

kunnilla on mahdollisuus säävuttaa seulontojen järjestämisestä säädetyn asetuksen (1339/2006) velvoite vuoteen 2010 mennessä ja yhtenäistää nykyisiä, suhteellisen hajanaisia ultraääniseulontakäytänteitä. Koulutuksen tarjoaminen on tärkeää, jotta erityistaitoa vaativa osaamistaso voidaan turvata lasta odottavien perheiden hoidossa ja hoitotyössä. Tavoitteeseen pääsy edellyttää yhä enemmän yhteistyötä koulutuksen järjestäjien ja palveluja tarjoavien tahojen välillä. ►

Kättilöopiskelijat Anna-Stiina Hyvönen (vasemmalla), Tuija Jussila ja röntgenhoitajaopiskelija Janne Riikola tutustuvat ultraäänilaitteeseen opettajansa Minna Perälän kanssa. Valokuva: A-L Jussila.

Sonografian erikoistumisopinnot mahdollistavat ultraäänitutkimusten toteuttamisen raskaana oleville. Koulutuksella pyritään siihen, että ultraäänitutkimuksia tekevä hoitaja tuntee erilaiset ultraäänitutkimusten ja -toimenpiteiden toimintaympäristöt ja ymmärtää ultraäänitoiminnan oikeutuksen periaatteet ja vastuun sekä sitoutuu oman alansa arvoperusteisiin ja ammattieettisiin periaatteisiin. Koulutus tarjoaa osaamista laitetekniikan ymmärtämiseen ja ultraäänilaitteen turvalliseen käyttöön sekä mahdollisuuden perehtyä ultraäänilaitteiden laadunvalvontamenetelmiin.

Koulutuksen sisältöjä ovat gynekologiset ja raskaudenaikaiset ultraäänitutkimukset, sikiömittaukset sekä normaalin ja epänormaalin löydöksen tunnistaminen. Koulutuksessa korostetaan perhehoitotyön periaatteiden mukaisia vuorovaikutustaitoja, joita sovelletaan erilaisiin tilanteisiin. Erityisestä nämä tulevat esille poikkeavaa lasta odottavien perheiden hoitotyössä. Myös moniammatillisissa tiimeissä työskentely korostuu koulutuksen sisällöissä.

Opiskelun aikana harjoitellaan ultraäänitutkimusten tekemistä – alussa seuraamalla, sitten valvotusti ja myöhemmin itsenäisesti harjoitellen. Lopuksi osaaminen varmistetaan näyttökokeella. Harjoittelussa painottuvat alavatsan elinten anatomian, fysiologian ja patologian tietämys sekä lisääntymisfysiologia, raskauden eri vaiheet ja sikiön normaali kehitys sekä raskauteen liittyvien komplikaatioiden tunnistaminen.

Aikaisemmassa sonografi-

an erikoistumiskoulutuksessa, joka toteutettiin Oulun seudun ammattikorkeakoulussa lukuvuonna 2003–2004, tehtiin projektitöinä kehittämistehtäviä, joita hyödynnetään käytännössä edelleen. Aiheita olivat esimerkiksi oman työskentelyn kehittämiseen liittyvä ultraäänipainoarvion vertailu syntymäpainoon; asiakastytyväisyyskysely alkuraskauden ultraäänitutkimuksessa käyneille; selvitystyö raskaudenaikaiseen seurantaan liittyvistä ultraäänitutkimuksista, jotka voisivat ohjautua kättilön suoritettaviksi, ja haastattelututkimus raskaana olevien halukkuudesta käydä ultraäänitutkimuksessa. Ylävatsan ultraäänitutkimusten osalta toteutettiin kehittämistehtävä, jossa luotiin malli kuvailevien lausuntojen antamisesta vatsan alueen ultraäänitutkimuksessa.

Tuotekehitysluonteisissa hankkeissa tuotettiin käsikirja hoitajien tueksi heidän suorittaessaan raskaudenaikaisia ultraäänitutkimuksia ja opaskirjaset vanhemmille, joiden lapsella on todettu rakennepoikkeavuus ultraäänitutkimuksella.

Seuraava sonografian erikoistumiskoulutus alkaa Oulun seudun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yksikössä tammikuussa 2009. Hakuaika on 29.9.–31.10.2008.

Minna Perälä

Pt. tuntiopettaja, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

*Aino-Liisa Jussila
Lehtori, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö*